

กระบวนการสอบสวนและ หลักฐานคดีความผิดทางเพศ Investigative Procedure and Evidences in Sexual Offence Cases

ฉัตรสุมน พงศ์วิทย์
นิทัศน์ ศิริโชติรัตน์**

■ บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในคดีความผิดทางเพศ และ เพื่อศึกษากระบวนการสอบสวนคดีความผิดทางเพศ โดยใช้วิธีการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ การสัมภาษณ์ และติดตามผล ข้อมูลด้านนิติวิทยาศาสตร์ในห้องปฏิบัติการ การศึกษานี้เก็บรวบรวมข้อมูล อย่างเจาะจงที่สถานีตำรวจ ในท้องที่กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ เฉพาะตำแหน่งเจ้าพนักงานสอบสวน โดยใช้ สถานีตำรวจละ 1-2 คน

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ที่เข้าไปตรวจสอบคดีความผิดทางเพศประกอบด้วยคน 3 กลุ่มหลัก คือ 1) พนักงานสอบสวนหรือร้อยเวรประจำสถานีตำรวจ 2) แพทย์สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ และ 3) เจ้าหน้าที่หน่วยกู้ภัย เจ้าหน้าที่ตำรวจพร้อมด้วยคณะ และชุดการตรวจกรณีการล่วงละเมิดทางเพศต้องรีบไปที่สถานที่เกิดเหตุ พนักงานสอบสวนมีหน้าที่รวบรวมหลักฐานทุกชนิดเท่าที่มีอำนาจคือ 1) ตรวจตัวผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอม หรือตรวจตัวผู้ต้องหา 2) ค้นพบสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิด โดยปฏิบัติตามประมวลกฎหมายว่าด้วยค้น 3) หมายเรียกบุคคลซึ่งครอบครองสิ่งของ ซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ และในกรณีที่จำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริง ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจให้การตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้

* รองศาสตราจารย์ ภาควิชาบริหารงานสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

** รองศาสตราจารย์ ภาควิชาบริหารงานสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

กรณีที่เป็นคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ มีขั้นตอนที่ต้องกระทำอย่างระมัดระวัง และจะออกนอกขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้ไม่ได้เลย

การศึกษานี้มีข้อเสนอว่าในชั้นสอบสวน พนักงานสอบสวนซึ่งเป็นผู้รวบรวมหลักฐานส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จึงควรเพิ่มพนักงานสอบสวนเพศหญิงให้มีมากขึ้น ในชั้นศาลน่าจะกำหนดโดยบทบัญญัติของกฎหมายให้พิจารณาคดีประเภทดังกล่าวนี้ เป็นการพิจารณาคดีโดยลับ และควรใช้วิธีการพิจารณาคดี เช่นเดียวกับวิธีสืบพยานเด็กที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

คำสำคัญ : กระบวนการสอบสวน หลักฐานคดีความผิดทางเพศ นิติวิทยาศาสตร์

■ Abstract

Objectives for this research are: to study the sexual crimes' legal practice of police's investigation, and to study investigative procedure. This is a qualitative research through interviews and analyzing secondary forensic data. Data was collected purposively from 2 police officers responsible for investigations in each police station in metropolitan Bangkok area.

Results indicated that 3 groups of authorities were involved in investigating sexual crimes : 1) investigation police officer, 2) Forensic medical officer, and 3) Official rescue team. Sexual offense investigative team needs to rush to the crime scene and

police officer should gather evidences as much as possible such as 1) physically check the victim's body, after receiving the consent, and/or physically check the suspect's body, 2) search for possession of illegal object, according to search warrant/protocol, 3) subpoena individual who may have/possess objects who may be a potential witness or the object can be used for evidence. In some cases which may require forensic evidences to prove that crime has been committed, investigative officer has authority to identify individual, object, or document, through scientific procedure. In case of sexual offensive crime, precautions for each steps/procedure has to be followed carefully and can not violate legal protocol.

Recommendations from this study suggest that at the investigative level, majority of officers who gather evidences are mostly male, therefore, more female officers should included in the investigative team. At the court of justice level, the process of the sexual offensive crime should not be tried in an open court, and should be conducted the same with child witness protocol.

Keywords : Investigative Procedure, Evidences in Sexual Offence Cases, Forensic Science

■ บทนำ

“ความผิดเกี่ยวกับเพศ” ประกอบไปด้วย ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา และความผิดฐานกระทำอนาจาร ปรากฏอยู่ในบทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ลักษณะ 9 ซึ่งการกระทำทั้งสองประการมีความใกล้เคียงกันในลักษณะของความผิด ซึ่งการกระทำในลักษณะใดที่จะถือว่าเป็นการกระทำความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา หรือกระทำอนาจารนั้น ได้มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่วางบรรทัดฐานเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวินิจฉัยหลายฉบับ ได้แก่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1048/2518 การกระทำชำเราตามกฎหมายจะต้องปรากฏว่าของลับของชาย ล่วงล้ำเข้าไปในช่องสรีรศาสตร์หรืออวัยวะสืบพันธุ์ของหญิง การที่จำเลยสนใจผู้เสียหายโดยใช้ของลับของจำเลยใส่เข้าไปในทวารหนักของผู้เสียหาย จึงไม่เป็นการกระทำชำเรา คงมีความผิดฐานกระทำอนาจารเท่านั้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2413/2520 จำเลยเอาของลับใส่เข้าไปในช่องลับของผู้เสียหายอายุ 13 ปี 11 วัน ดันโดยแรง ผู้เสียหายรู้สึกว่าการกระทำของจำเลยเข้าไปลึกขนาดช่วงนี้ว่ามีอนั้น ดังนั้นของลับจำเลยได้ล่วงล้ำเข้าไปในช่องลับของผู้เสียหายแล้วจึงเป็นความผิดสำเร็จหาจำเลยจะต้องมีรอยฉีกขาดที่ช่องคลอด ปากมดลูก หรือที่เยื่อพรหมจารีด้วยไม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1588/2524 ผู้เสียหายอายุ 5 ขวบเศษ จำเลยได้พุดขู่บังคับผู้เสียหายให้ถอดกางเกงออกและจำเลยได้เอาอวัยวะของจำเลยใส่ที่อวัยวะเพศของผู้เสียหายแล้วกระทำอีก ๆ เมื่อผู้เสียหายรู้สึกเจ็บที่ช่องลับ จะร้องให้คนช่วย จำเลยได้ใช้ผ้าปิดปากไว้ ไม่ปรากฏว่า

อวัยวะเพศของจำเลยล่วงล้ำเข้าไปในอวัยวะเพศของผู้เสียหาย การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานพยายามข่มขืนกระทำชำเรา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3007/2532 (ประชุมใหญ่) การโทรมหรึงหรือรุมข่มขืนกระทำชำเรา ผู้ร่วมกระทำตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ต้องผลัดเปลี่ยนกันกระทำชำเราหญิงคนละครั้ง ผู้ร่วมกระทำอีกคนหนึ่งลงมือกระทำการข่มขืนจนถึงชั้นพยายามแล้ว เป็นการโทรมหรึง

จากฐานข้อมูลสุขภาวะทางเพศ ซึ่งรวบรวมข่าวและบทความเรื่องเพศจากหนังสือพิมพ์ และนิตยสาร ตั้งแต่ปี 2541–2550 ระบุว่า มีข่าวและบทความเรื่องเพศจำนวน 17,529 ข่าว ซึ่งในจำนวนนี้เป็นข่าวข่มขืนในสัดส่วนสูงที่สุดถึงร้อยละ 38 (ธัญญา ใจดี, 2552)

ความรุนแรงทางเพศเป็นปัญหาสากลระดับโลก แต่กลับมีงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ไม่เพียงพอ และแง่มุมไม่หลากหลาย จึงมีความพยายามสร้างเครือข่ายวิจัยนานาชาติเกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศ ที่มีองค์การอนามัยโลกเป็นผู้ริเริ่ม และต่อมาสภาวิจัยทางการแพทย์ของแอฟริกาใต้ เป็นหน่วยงานหลักรับช่วงต่อในการประสานให้เกิดการวิจัย แสดงถึงการเชื่อมโยงว่าปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาทางด้านสาธารณสุขที่สำคัญ มีผลการศึกษาและรายงานข่าวต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับประเด็นนี้จำนวนกว่า 400 ชิ้น เพื่อศึกษาว่าหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มีผลต่อคำวินิจฉัยของศาลในคดีข่มขืนหรือไม่ อย่างไร ปรากฏว่ามีงานวิจัยเพียง 13 ชิ้น เท่านั้นที่ทำการศึกษาในเรื่องดังกล่าวและเป็นการศึกษาที่จำกัดวงอยู่ในทวีปอเมริกาเหนือและยุโรปเฉพาะในแถบสแกนดิเนเวียเท่านั้น (Gardner & Anderson 2009)

จากการศึกษาพบว่าในประเทศไทยนั้น ข้อมูลที่เกี่ยวกับการบันทึกอาการบาดเจ็บบาดแผลต่าง ๆ มีผลต่อคำวินิจฉัยของศาลมากที่สุด ดังนั้น หากผู้หญิงหรือเด็กที่ถูกข่มขืนต้องการจะชนะคดี จะต้องมียานหลักฐานมานำสืบพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่ามี การต่อสู้เกิดขึ้น และตัวเองได้รับบาดเจ็บ (Gardner & Anderson 2009) มีงานวิจัยที่เกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศ ปี พ.ศ. 2549 โดยศึกษาจากคำพิพากษาฎีกาในคดีความผิดฐานล่วงละเมิดทางเพศ และคดีที่เป็นความผิดต่อชีวิตและเสรีภาพ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2495-2545 ซึ่งในช่วงของการวิจัยนี้ยังไม่มี การแก้ไขกฎหมายอาญามาตรา 276-277 ที่เกี่ยวกับคดีความผิดทางเพศ จากงานวิจัยดังกล่าวพบว่า ประเด็นการวินิจฉัยในเรื่อง “ความยินยอม” ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่จะตัดสินว่า การร่วมเพศที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากการข่มขืนใจหรือไม่ โดยมักมีการนำบาดแผลระยะเวลาในการแจ้งความ และภูมิหลังของผู้เสียหายมาเป็นปัจจัยหลักในการวินิจฉัย (Bohm & Haley 2005)

ในทางอาชญากรรมคำว่า “ข่มขืนกระทำชำเรา” คือการใช้กำลังบังคับฝ่ายหนึ่งให้ทำกิจกรรมทางเพศอย่างใดอย่างหนึ่งและให้ร่วมประเวณี ในขณะที่การกระทำของอีกฝ่ายหนึ่งเพียงแค่สอดใส่อวัยวะเพศชายเข้าไปในช่องคลอดของฝ่ายหญิงเท่านั้น ดังคำพิพากษาบรรทัดฐานข้างต้น ในข้ออภิปรายก่อนมีการปรับแก้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2551 จนมีการแก้ไขเพิ่มเติมความหมายของคำว่า การข่มขืนกระทำชำเราเสียใหม่ โดยให้รวมถึงการที่ผู้กระทำสอดใส่วัตถุอย่างใดอย่างหนึ่ง นอกจากการใช้เพียงอวัยวะร่างกายของตัวเอง

เข้าไปในอวัยวะเพศของคนที่เป็นเป้าหมาย ส่วนเพศของผู้ข่มขืนกระทำชำเรา ก็ให้หมายถึงเพศชายและหญิงด้วย ซึ่งได้ปรับแก้ด้วยบทจาก “ชายใด” แก้ไขเป็น “ผู้ใด” รวมทั้งหญิงซึ่งร่วมกันกับชายที่ลงมือกระทำชำเราจะต้องรับผิดชอบในเรื่องกระทำชำเราด้วย ดังเช่นในคำพิพากษาฎีกาที่ 250/2510 (ประชุมใหญ่) ที่ได้อธิบายว่า ความผิดในเรื่องข่มขืนกระทำชำเราเป็นความผิดที่ร่วมกันกระทำผิดได้ โดยผู้ร่วมกระทำผิดมิต้องเป็นผู้ลงมือกระทำชำเราด้วยทุกคน เพียงแต่คนใดคนหนึ่งกระทำชำเราผู้ที่ร่วมกระทำผิดทุกคนก็มีความผิดฐานเป็นตำรวจตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 และ มาตรา 276 ใช้คำว่า “ผู้กระทำผิดๆ” ดังนั้น แม้จำเลยที่ 2 จะเป็นหญิง เมื่อฟังได้ว่าสมคบกับจำเลยที่ 1 ร่วมกันกระทำความผิด ศาลก็ลงโทษเป็นตำรวจได้

อย่างไรก็ดีการข่มขืนกระทำชำเราผู้หญิงโดยผู้ชาย เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมากที่สุด ประมาณร้อยละ 91 ของเหยื่อการข่มขืนกระทำชำเราเป็นผู้หญิง และอีกถึงร้อยละ 9 เป็นผู้ชายโดยถึงร้อยละ 99 ของผู้ปฏิบัติการเป็นผู้ชาย (UCSC Rape Prevention Education 2013) ประเภทของการข่มขืนกระทำชำเรามี 6-7 ประเภท โดยมากจะถูกจำแนกออกโดยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น บุคลิกภาพของเหยื่อ และบุคลิกภาพของผู้ก่อเหตุ ประเภทที่แตกต่างของการข่มขืนกระทำชำเรา รวมอยู่ด้วยกัน

สถานที่เกิดเหตุและวัตถุประสงค์ในสถานที่เกิดเหตุจะมีร่องรอยหลักฐานเสมอ (ศุภกร กันทาลักษณ์ 2522) อาชญากรรมที่เกิดขึ้นในประเทศไทยมีหลาย ๆ คดีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ประสบความสำเร็จในการจับกุมผู้กระทำ

ความผิดมาดำเนินคดีตามกฎหมายได้ (นพคุณ กิริติการกุล 2554) การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุจึงมีหลักการที่ว่าเมื่อได้รับแจ้งเหตุต้องรีบเดินทางไปให้ถึงสถานที่เกิดเหตุโดยเร็วที่สุด เมื่อถึงที่เกิดเหตุแล้วต้องกันบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องให้ออกจากบริเวณที่เกิดเหตุแล้วจึงเริ่มลงมือตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุด้วยความละเอียดถี่ถ้วน เพราะการป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุให้อยู่ในสภาพเดิมมากที่สุด รวมทั้งทำแผนที่สังเขป และถ่ายรูปสิ่งต่าง ๆ และต้องเก็บพยานหลักฐานตามหลักกฎหมาย หรือตามหลักวิทยาศาสตร์ เพื่อป้องกันการผิดพลาด และสามารถนำไปใช้เป็นหลักฐานในชั้นพิจารณาของศาลได้ หรือสามารถส่งไปตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ได้ โดยวัตถุที่ส่งไปตรวจไม่เสียหาย (สันติ สุขวัจน์ 2550)

อย่างไรก็ตาม โดยลักษณะของการกระทำ ความผิดการข่มขืนหรือการอนาจารโดยทั่วไปแล้วมักไม่มีผลในการทำให้ผู้เสียหายเสียชีวิต ยกเว้นในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นเด็กเล็กมาก อาจทำให้อวัยวะเพศฉีกขาด และอาจเสียโลหิตมากจนถึงแก่ความตาย โดยประมวลกฎหมายอาญามาตรา 276 ได้มีการอธิบายความหมายของการข่มขืนกระทำชำเราไว้ว่าเป็นการกระทำความผิดซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบการกระทำ 2 ประการ ได้แก่

- การข่มขืน หมายถึงอยู่เฉยด้วยประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้ายโดยผู้อื่นนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้ผู้อื่นนั้นเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น
- การกระทำชำเรา หมายถึงการกระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำโดย การใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำกระทำกับอวัยวะเพศ

ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น หรือการใช้สิ่งอื่นใดกระทำกับอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่น

ดังนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงมีหน้าที่ในการรวบรวมพยานหลักฐานอันเกิดจาก 2 การกระทำนี้ ซึ่งจะได้จากแพทย์ที่ชันสูตรตรวจร่างกายและผลตรวจทางห้องปฏิบัติการ (ณัฐ ตันศรีสวัสดิ์ และคนอื่น ๆ , 2551)

การสืบสวนทางนิติวิทยาศาสตร์จะเริ่มต้นจากการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ (Crime scene investigation) หลังจากคนร้ายก่อเหตุและหลบหนีไปแล้ว ผลของการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับผู้เสียหายหรือผู้ปวยคดีในความผิดทางเพศ และผู้ที่กระทำความผิดทางเพศจะนำไปสู่แนวทางปฏิบัติทางคลินิกเพื่อประเมินความเสี่ยงและฟื้นฟูการรักษา อย่างไรก็ตามพบว่าการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างจิตวิทยาการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยในคดีความผิดทางเพศมีผลต่อผู้เสียหายหรือผู้ปวยคดีและผู้กระทำผิดกล่าวคือ การตรวจสอบความสอดคล้องในรูปแบบการกระทำผิดทางเพศ การกระทำผิดซ้ำในคดีที่แตกต่างกันร่วมอยู่ด้วย เช่น มีความผิดลักทรัพย์ ปล้นทรัพย์ รวมอยู่ในการกระทำครั้งนั้น ๆ และความผิดทางเพศต่อบุคคลคนเดียวกัน การตอบสนองของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีต่อผู้ปวยคดีและผู้กระทำผิด ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากการระบุนัยในตัวคนร้ายจำเป็นต้องสืบสวนหาตัวผู้กระทำผิด การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งโดยหลักแล้วกฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนของสถานีตำรวจในท้องที่ที่เกิดเหตุจะต้องเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลของคดี โดยการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการสอบสวน

ซึ่งคาดว่าจะประโยชน์ โดยเฉพาะการให้
แนวปฏิบัติแก่ทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นพนักงาน
สอบสวน แพทย์ บุคลากรด้านนิติเวช ตลอดจน
ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น

■ วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่
ตำรวจในคดีความผิดทางเพศ
2. เพื่อศึกษากระบวนการสอบสวนคดี
ความผิดทางเพศ

■ วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ
(Qualitative research) โดยใช้การศึกษาข้อมูล
การสัมภาษณ์ และติดตามผลข้อมูลด้าน
นิติวิทยาศาสตร์ในห้องปฏิบัติการ การศึกษานี้
เก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเจาะจงที่สถานีตำรวจ
ในท้องที่กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างผู้ให้
ข้อมูล ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ เฉพาะตำแหน่ง
เจ้าพนักงานสอบสวน โดยใช้สถานีตำรวจละ
1-2 คน ทั้งชายและหญิง จำนวน 4 สถานีตำรวจ
งานวิจัยนี้ได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยใน
มนุษย์เลขที่ MUPH 2013-011

■ ผลการวิจัย

พนักงานสอบสวนคือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ
ผู้ทำหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐาน สอบสวน
และสรุปสำนวนว่าควรสั่งฟ้อง สั่งไม่ฟ้อง งดการ
สอบสวน หรือมีความเห็นทางคดีในรูปแบบอื่น
โดยในการสอบสวนคดีความผิดทางเพศนั้น

ผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบคดีความผิด
ทางเพศ ได้แก่

1. พนักงานสอบสวนหรือร้อยเวรประจำ
สถานีตำรวจได้รับแจ้งพบว่ามีผู้บาดเจ็บ หรือ
เสียชีวิต รายงานผู้บังคับบัญชาทราบ สารวัตรใหญ่
เจ้าหน้าที่ตำรวจกองวิเทศการ หรือรอง
ผู้บัญชาการ (ผบก.) ผู้กำกับการสถานีตำรวจ
แล้วแต่กรณี จากนั้นรีบเดินทางไปตรวจสอบ
ในที่เกิดเหตุ
2. แพทย์สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ หรือ
โรงพยาบาลตำรวจ และ
3. เจ้าหน้าที่ของหน่วยกู้ภัย หรือ เจ้าหน้าที่
มูลนิธิ

1. แนวทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจในคดี ความผิดทางเพศ

การตรวจสถานที่เกิดเหตุ

เจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อเข้าถึงสถานที่ จะ
ดำเนินการห้ามไม่ให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องเข้ามาใน
ที่เกิดเหตุ ห้ามเคลื่อนย้ายสิ่งของและซักถาม
บุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับเหตุการณ์หรือสอบสวน
ทันที ป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุให้คงสภาพ
เดิมมากที่สุด กันปิดทางเข้าทุกทาง หรือใช้เชือก
หรือแผงเหล็กจระจกั้นล้อมบริเวณที่เกิดเหตุไว้
ห้ามบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิด
เหตุไว้ หรืออาจจัดยามเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ใด
เข้าไปทำลายพยานหลักฐาน

การตรวจสอบที่เกิดเหตุ ตัวอย่าง เช่น
ห้องพัก ห้องนอน บ้านเดี่ยว บ้านทาวน์เฮาส์
อพาร์ทเมนต์ เป็นต้น รถยนต์ ร่องรอยหรือคัน
ข้าวของ พื้นที่ ประตูห้องนอน ห้องน้ำ กองเลือด
รอยเลือด สภาพผู้บาดเจ็บ/ศพ บาดแผลตาม

อวัยวะต่าง ๆ เช่น อวัยวะเพศ ร่องรอยการข่มขืน จำนวนวันที่กะประมาณการเสียชีวิต และการสอบถามเพื่อนบ้านคนอื่น ๆ ยามหรือพนักงานรักษาความปลอดภัยของหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนหาข้อมูลว่า ผู้ตายขัดแย้งหรือมีปัญหาอะไรกับใคร ผู้ตายมีสามีหรือไม่ หรือเล็กกับสามี พักอาศัยอยู่กับใคร หรือพักคนเดียว มีชายอื่นมาติดพันบ้างไหม เคยมีเรื่องกับใครบ้าง เช่น คนงาน ยาม พนักงานรักษาความปลอดภัย การตรวจสอบทรัพย์สินหายไประหว่าง และเรียกผู้เกี่ยวข้องกับผู้ตายมาสืบสวนสอบสวนต่อไป

ขั้นตอนและปฏิบัติการเก็บวัตถุพยานในผู้ป่วยคดีทางเพศ

เจ้าหน้าที่ตำรวจพร้อมด้วยคณะ และชุดการตรวจกรณีการล่วงละเมิดทางเพศ (Rape investigation kit) ซึ่งมีเครื่องมือ อุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น หลอดเข็มเจาะเลือด ชุดป้ายเก็บตัวอย่าง (Swab) มาตรฐานสำหรับการถ่ายรูป กระดาษขาวรองรับสิ่งแปลกปลอมรวมไปถึงเอกสารต่าง ๆ แนะนำการปฏิบัติงาน ทั้งการบันทึกการให้คำแนะนำ และส่งผู้ป่วยคดีหรือศพไปชันสูตรที่สถาบันนิติเวช เพื่อเก็บหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ปฏิบัติการเก็บวัตถุพยาน ดังนี้

1. ให้แพทย์ที่รับผิดชอบปรึกษาแพทย์นิติเวชตรวจร่างกายผู้เสียหาย (ผู้ป่วย) เพื่อเก็บวัตถุพยานจากตัวผู้เสียหายจะต้องกระทำอย่างรวดเร็วที่สุดเพื่อให้พยานหลักฐานสูญหายหรือลดน้อยลง

2. ต้องไม่ใช้น้ำยาใด ๆ เช็ด ล้างบริเวณอวัยวะเพศของผู้ป่วยหรือถุงมือตรวจ เพราะจะ

ทำให้พยานหลักฐานถูกล้างเช็ด ปนเปื้อน หรือเจือจางลงได้

3. การเก็บพยานหลักฐาน (Swab) ใช้วัสดุที่มีคุณสมบัติในการดูดซับดี

4. กรณีเพศหญิง การเก็บของเหลวจากในช่องคลอดจะทำการป้ายเก็บบริเวณอวัยวะเพศตำแหน่งบริเวณต่าง ๆ ตามที่แพทย์เห็นสมควรจากการซักประวัติ เช่น บริเวณแคมนอก (Labia Majora) หากจำเป็น แล้วขีดระหว่างแคมใน (Vestibule) ให้มากที่สุด อีกส่วนหนึ่งจะต้องทำการป้ายเก็บในส่วนที่ลึกด้วย โดยเฉพาะที่หลังปากมดลูก (Posterior fornix) ทั้งนี้เพราะจะเป็นตำแหน่งที่น้ำอสุจิจะค้างอยู่มากที่สุด กรณีเพศชาย เก็บวัตถุพยานโดยการ Swab ที่ช่องทวารหนัก พร้อมทั้งบันทึกการตรวจสภาพที่ทวารหนักด้วย ภายหลังจากเก็บวัตถุพยานแล้ว ทิ้งไว้ให้แห้ง เพื่อป้องกันการเกิดเชื้อโดยทิ้งไว้ในที่อุณหภูมิห้อง และรีบดำเนินการส่งวัตถุพยานที่เก็บนั้นมาตรวจที่ห้องปฏิบัติการให้เร็วที่สุด เพื่อป้องกันการสูญหายของวัตถุพยาน

เมื่อตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ แล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการวิเคราะห์พยานหลักฐานที่รวบรวมมาทั้งหมด ซึ่งตำรวจควรต้องรู้ว่าคนร้ายมี 4 ประเภท คือ คนร้ายปกติทั่วไป คนร้ายที่ผิดปกติทางจิต คนร้ายที่ผิดปกติทางอารมณ์ และคนร้ายสติแตก (เอก อังสานนท์, 2550)

แนวทางของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ยึดหลักการป้องกันนำการปราบปราม (ป้องกันไม่ให้คดีเกิด) ได้แก่ คดีเกิดแล้วจับไม่ได้ (หรือจับได้บางส่วน ไม่ครบทุกคน) คนร้ายก็จะไปก่อคดีซ้ำแล้วซ้ำอีก ให้ความสนใจกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนว่ามีคุณสมบัติของการเป็นนักสืบที่ดี ไม่เชื่อ

อะไรง่าย ช่างซัก ช่างถาม มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความรอบรู้และเชี่ยวชาญเกี่ยวกับกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย รู้วิธีการใช้อาวุธ เครื่องพ่นธนาการ การปิดล้อม ตรวจค้น จับกุม การสะกดรอยติดตาม การเฝ้าจุด การพรางตัว รวมทั้งการต่อสู้ป้องกันตัว

การประเมินสถานการณ์และชักประวัติของผู้ป่วยคดีความผิดทางเพศ

จากแนวคิดเกี่ยวกับชุดกู้คืนหลักฐานทางกายภาพ (The Physical Evidence Recovery Kit: PERK) (RAINN 2012) เป็นชุดประกอบของวัตถุเพื่อเก็บรวบรวมและการปกป้องหลักฐานทางกายภาพ หลักฐานต่าง ๆ จะช่วยให้แพทย์และพยาบาลในการเก็บรวบรวมตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์โดยผู้เชี่ยวชาญพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ในหลายกรณี การข่มขืน พยาบาลผู้ตรวจสอบ หรือพยาบาลนิติเวชตรวจสอบจะดำเนินการเก็บรวบรวมหลักฐาน

แพทย์ต้องประเมินสภาพทางจิตใจของผู้เสียหายก่อนตรวจร่างกาย ควรตรวจเสื้อผ้าชุดที่ใส่ในขณะเกิดเหตุ (ถ้าผู้เสียหายได้เปลี่ยนชุดแล้ว ตรวจเท่าที่ทำได้) ตรวจร่างกายผู้เสียหายทั่วไป เพื่อตรวจบาดแผลทางกาย ซึ่งอาจเป็นหลักฐานแสดงการขัดขืนต่อการร่วมเพศ บาดแผลที่อวัยวะเพศอาจเป็นหลักฐานแสดงการร่วมเพศ ขณะตรวจต้องเก็บพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เช่น น้ำอสุจิ เส้นขน คราบอสุจิ ซึ่งในกรณีนี้ การตรวจเสื้อผ้าอย่างละเอียด เพราะอาจพบคราบอสุจิ หรือเศษเส้นผมเส้นขนติดอยู่ หรืออาจพบหลักฐานอื่น ๆ ที่อาจใช้ในการพิสูจน์ตัวผู้กระทำผิด การตรวจเสื้อผ้ายังอาจให้

ประโยชน์ ในกรณีที่มีการฉีกขาดกระดุมขาดหายไป เพราะอาจร่วงหล่นในบ้าน หรือติดไปกับตัวผู้ข่มขืน ซึ่งอาจใช้ยืนยันสถานที่เกิดเหตุได้

การตรวจร่างกายทั่วไป

แพทย์มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรง คือตรวจร่างกายฝ่ายหญิงผู้ถูกกระทำ และฝ่ายชายซึ่งเป็นผู้ต้องหา นอกจากนี้ ยังต้องซักประวัติหาข้อเท็จจริงประกอบการตรวจร่างกาย การตรวจสภาพจิต สติปัญญาของผู้เสียหาย และไปเป็นพยานศาล ซึ่งบางครั้งอาจต้องไปเป็นพยานโจทก์ และบางครั้งอาจต้องไปเป็นพยานจำเลยแล้วแต่กรณี ซึ่งการทำหน้าที่ของแพทย์นั้นต้องได้รับการยินยอมจากผู้เสียหายก่อน

- ดูสภาพการเจริญเติบโตของร่างกาย
- ดูสภาพของเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายว่ามีร่องรอยการฉีกขาด ร่องรอยการต่อสู้ การปนเปื้อนบริเวณใด ถ้ากรณีสงสัยว่าเป็นคราบอสุจิหรือคราบเลือดที่ใดต้องนำส่งตรวจ
- ดูตามเนื้อตัวตามร่างกายทั่วไปว่ามีบาดแผลชนิดต่าง ๆ ปรากฏบริเวณใด

การตรวจอวัยวะสืบพันธุ์ผู้เสียหายที่เป็นหญิง

- ดูบาดแผลปรากฏบริเวณใกล้เคียงอวัยวะสืบพันธุ์ภายนอกที่ใดบ้าง
- บริเวณอวัยวะสืบพันธุ์ภายนอกและทวารหนัก ที่มีคราบสงสัยว่าจะเป็นคราบอสุจิ จะใช้สำลีสะอาดพันปลายไม้ (Swab) ชุบน้ำกลั่นให้ชื้นแล้วนำไปป้ายหรือขีดบริเวณที่สงสัยแล้วส่งทางห้องปฏิบัติการ
- ตรวจอวัยวะสืบพันธุ์ ดูบริเวณแคมเล็กและเยื่อพรหมจารีเพื่อตรวจหาบาดแผลฉีก ฟกช้ำ มีการบวมหรือมีการฉีกขาด ซึ่งถ้ามีบาดแผลฉีกขาดใหม่ ๆ จะเห็นคราบเลือดติดอยู่ชัดเจน

- การตรวจภายในช่องคลอด ดูผนังภายในช่องคลอดว่ามีการฉีกขาดหรือไม่ และภายในช่องคลอดมีของเหลวลักษณะคล้ายน้ำสุจิบ้างหรือไม่ ซึ่งจะต้องนำไปตรวจ

- การตรวจภายในช่องคลอดอาจจะพบสิ่งที่เป็พยานหลักฐานอื่น ๆ เช่น อาจพบเศษดิน เศษหญ้า เส้นขนที่มีลักษณะต่างไปจากผู้เสียหาย วัตถุอื่นที่อาจเป็นเครื่องกระตุ้นความรู้สึกทางเพศ

ถ้ามีการร่วมเพศจะตรวจพบว่ามีหลักฐานของอวัยวะเพศของผู้ชาย ล้วงล้ำเข้าไปในช่องคลอดของผู้เสียหาย เช่น การฉีกขาดของเยื่อพรหมจารีใหม่ ๆ จะเห็นชัดเจน หรือมีการฉีกขาดของผนังช่องคลอดร่วมกับการตรวจทางชีวเคมีพบสารเคมีหรือการพบตัวอสุจิ

ถ้ากรณีไม่ถูกกระทำชำเราหรือไม่มีการกระทำชำเรา เช่น ช่องคลอดของผู้เสียหายมีขนาดเล็ก (เช่น เด็ก) เกินกว่าที่อวัยวะเพศชายล้วงล้ำเข้าไปได้ โดยไม่ทำให้เกิดบาดแผล

กรณีอาจจะไม่ถูกกระทำชำเราคือ เมื่อตรวจร่างกายผู้เสียหายแล้ว ไม่พบข้อมูลใดเลยที่แสดงถึงการร่วมเพศ ตรวจไม่พบบาดแผลบริเวณอวัยวะสืบพันธุ์

การตรวจร่างกายผู้ต้องหา

กรณีพบตัวผู้ต้องหา พนักงานสอบสวนมีอำนาจตรวจได้ตามประมวลวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 132 เมื่อพนักงานสอบสวนขอร้องให้แพทย์ผู้ตรวจตัวผู้ต้องหาเพื่อค้นหาหลักฐานทางการแพทย์ แพทย์ย่อมมีสิทธิตรวจผู้ต้องหาได้ ตรวจสภาพจิตใจและสติปัญญา รวมทั้งตรวจร่างกายทั่วไปของผู้ต้องหาว่าสามารถใช้กำลังปลุกปล้ำกระทำชำเราผู้เสียหายได้หรือไม่

ตรวจบาดแผลตามร่างกายของผู้ต้องหา โดยเฉพาะรอยกัด รอยข่วน ซึ่งเป็นแผลฟกช้ำหรือถลอก ตรวจอวัยวะผู้ต้องหา หาเยื่อช่องคลอด เยื่อบุทวารหนัก ร่องรอยอุจจาระ น้ำลาย เยื่อบุกระพุ้งแก้ม เป็นต้น

การประมาณระยะเวลาในการกระทำชำเรา

ถ้าพบมีการฉีกขาดของอวัยวะสืบพันธุ์ของผู้เสียหาย และมีลิ่มเลือดเกาะอยู่ หรือเลือดกำลังไหลซึมอยู่ แสดงว่ามีการชำเราที่ทำให้เกิดแผลนั้นจะเกิดขึ้นไม่เกิน 24 ชั่วโมงก่อนที่แพทย์จะตรวจ

ถ้าพบว่าการฉีกขาดของอวัยวะสืบพันธุ์ของผู้เสียหายมีคราบหนองเกิดขึ้น บางครั้งอาจมีกลิ่นเหม็นแสดงว่าการชำเราที่ทำให้เกิดแผลนั้นเกิดขึ้นเกินกว่า 24 ชั่วโมงก่อนแพทย์ตรวจ

ถ้าตรวจด้วยกล้องจุลทรรศน์พบตัวอสุจิเคลื่อนไหวได้ แสดงว่าการร่วมเพศน่าจะเกิดขึ้นภายใน 8 ชั่วโมง

ถ้าของเหลวในช่องคลอดไม่พบตัวอสุจิแต่พบสารเคมีเพียงอย่างเดียวแสดงว่ามีการร่วมเพศเกิดขึ้นภายใน 3 วันก่อนการตรวจ

การพบตัวอสุจิในช่องคลอดจำนวนน้อย และเป็นตัวอสุจิไม่เคลื่อนไหวแล้วแสดงว่าการร่วมเพศเกิดขึ้นภายใน 7 วันก่อนการตรวจความเป็นไปได้ในการตรวจพบอสุจิหลังจากการหลั่งอสุจิมีชีวิต 6-12 ชั่วโมง ตัวอสุจิ 24 ชั่วโมงถึง 7 วัน

การรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวนเป็นไปตามประมวลกฎหมายประมวลวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131 ซึ่งบัญญัติให้พนักงานสอบสวนสามารถรวบรวมหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้

การตรวจทางห้องปฏิบัติการในคดีความผิดทางเพศ

พนักงานสอบสวนรวบรวมหลักฐานที่เก็บจากสถานที่เกิดเหตุ และผู้เสียหายส่งตรวจวิธีการตรวจในห้องปฏิบัติการทางด้านนิติเวชเบื้องต้นทางชีวเคมีเพื่อหาส่วนประกอบของน้ำอสุจิ (Semen) และวิธี Cytology คือการตรวจหาตัวอสุจิ ยืนยันด้วยกล้องจุลทรรศน์ ซึ่งกำหนดให้เป็นมาตรฐานอย่างดี (Gold Standard) การส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการในประเด็นการถูกข่มขืนนั้น ต้องมีการตรวจหาสารพิษ ยา สารเสพติดซึ่งอาจมีการใช้ในกรณีล่วงละเมิดทางเพศด้วย

การเก็บวัตถุพยานหรือพยานหลักฐานจากผู้เสียหายควรต้องระบุว่า คราบที่ส่งนั้นเป็นคราบที่เก็บมาจากส่วนใดของร่างกาย เช่น คราบหมายเลข 1 เก็บโดยใช้สำลีชุบน้ำกลั่นเช็ดจากต้นขาด้านใน คราบหมายเลข 2 เช็ดจากหน้าท้องบริเวณสะดือ ฯลฯ การตรวจอวัยวะสืบพันธุ์ แพทย์จะต้องสังเกตตั้งแต่ชนหัวหน่าวว่ามีสภาพอยู่เหยิงเพียงใด มีขนของผู้ข่มขืนปนเปื้อนอยู่ด้วยหรือไม่ บันทึกบาดแผลต่างๆ ตั้งแต่หน้าขา บริเวณรอบอวัยวะเพศ ทั้งบาดแผลถลอก ข้ำ และฉีกขาดว่าเป็นที่ตำแหน่งใด การใช้เครื่องมือสอดเข้าช่องคลอดต้องไม่ใช้สารหล่อลื่นหรือน้ำยาต่างๆ การไม่ปรากฏบาดแผลที่อวัยวะสืบพันธุ์ไม่ได้หมายความว่าไม่มีการข่มขืน เพราะสถิติของต่างประเทศพบว่า มีบาดแผลที่อวัยวะสืบพันธุ์เพียงร้อยละ 18 เท่านั้น การตรวจหาตัวอสุจิในผู้เสียหายพบว่า ส่วนใหญ่จะตรวจพบตัวอสุจิที่มีชีวิต (เคลื่อนไหว) ได้ประมาณภายใน 6 ชั่วโมงหลังการข่มขืน มีโอกาสพบได้ภายใน 12 ชั่วโมง

และถ้าโชคดีมากอาจจะพบได้ถึง 24 ชั่วโมง (ในกรณีนี้มักต้องตรวจโดยการเก็บจากคอมดลูก) ตัวอสุจิที่ตายแล้ว (ไม่เคลื่อนไหว) อาจพบได้ ภายใน 24 ชั่วโมง และถ้าโชคดีอาจพบได้ ภายใน 2-3 วัน และจะพบจำนวนน้อย ซึ่งแพทย์จะต้องทำการตรวจโดยเก็บจากคอมดลูกเช่นกัน ฉะนั้นหากมีการตรวจพบว่า มีตัวอสุจิที่ไม่เคลื่อนไหว จึงสันนิษฐานได้ว่าเกิดจากการร่วมเพศภายใน 1 หรือ 2 วัน

การทดสอบเบื้องต้นทางชีวเคมีเพื่อหาส่วนประกอบของน้ำอสุจิที่ใช้นั้นมี 2 วิธีคือการตรวจหาเอนไซม์ Acid Phosphates Test และการตรวจหา Zinc Test

ในผลของรายงาน ซึ่งบางครั้งการตรวจเบื้องต้นนี้อาจมีหลายข้อจำกัด คือผลการตรวจในแต่ละตัวอย่างมีความขัดแย้งกัน เมื่อนำตัวอย่างมาตรวจยืนยันด้วยกล้องจุลทรรศน์แล้ว ผลที่ได้ อาจเกิดผลบวกสูงหรือผลลบสูงได้ ซึ่งแพทย์จะนำผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการนี้ไปแปลผลร่วมกับการซักประวัติ และการตรวจร่างกายผู้เสียหายไปประกอบในชั้นศาลต่อไป

การส่งผ่านหลักฐานในการตรวจไปห้องปฏิบัติการ จะต้องมีการบันทึกการรับส่งต่อเนื่องจากได้ส่งให้ใครรับไปเวลาเท่าใดถึงใคร โดยมีการลงลายมือชื่อรับส่งกันทุกครั้ง เพื่อยืนยันว่าไม่มีการปลอมแปลงหลักฐาน ตามขั้นตอนห่วงโซ่การคุ้มครองหลักฐาน (Chain of Custody) จนขั้นตอนสุดท้ายคือ การทำลายพยานหลักฐาน จากนั้นจึงให้การรักษาเกี่ยวกับบาดแผล การเลือดออก การฉีกขาด การป้องกันการตั้งครรภ์ การป้องกันการติดเชื้อทางโรค และรักษาสุขภาพจิตใจ ในกรณีที่ผู้เสียหายมีสภาพปรวนแปร

ทางจิตมาก ควรแนะนำให้นอนในโรงพยาบาล ไม่ควรปล่อยให้กลับบ้าน

2. กระบวนการสอบสวนคดีความผิดทางเพศ

พนักงานสอบสวนมีหน้าที่รวบรวมหลักฐานทุกชนิด เท่าที่พนักงานสอบสวนมีอำนาจคือ 1) ตรวจตัวผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอม หรือตรวจตัวผู้ต้องหา 2) ค้นเพื่อพบสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิด โดยปฏิบัติตามประมวลกฎหมายว่าด้วยค้น 3) หมายเรียกบุคคลซึ่งครอบครองสิ่งของซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 132 และในกรณีที่จำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริง ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้ (มาตรา 131/1) แต่สำหรับกรณีที่เป็นการคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ (มาตรา 133 ทวิ) จะมีขั้นตอนที่ต้องกระทำอย่างระมัดระวัง โดยจะหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้ไม่ได้เลย ดังต่อไปนี้

1. พนักงานสอบสวนที่จะต้องแจ้งให้นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการทราบ รวมทั้งแจ้งให้ผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กทราบถึงสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครอง

2. ให้พนักงานสอบสวนแยกกระทำการสอบสวนเป็นสัดส่วน ในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก ผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกิน 18 ปี

3. มีนักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ และบุคคลที่เด็กร้องขอ

4. พนักงานอัยการจะต้องร่วมอยู่ด้วยในการถามปากคำเด็ก

5. ให้พนักงานสอบสวนถามผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ เป็นการเฉพาะ ถ้าคำถามใดที่อาจส่งผลกระทบต่อจิตใจเด็กอย่างรุนแรง พนักงานสอบสวนถามตามประเด็นคำถาม โดยมีให้เด็กได้ยินคำถามของพนักงานสอบสวนและห้ามมิให้ถามเด็กซ้ำซ้อนหลายครั้ง โดยไม่มีเหตุอันสมควร

6. การบันทึกภาพและเสียงการถามปากคำดังกล่าวได้อย่างต่อเนื่องไว้เป็นพยาน ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งซึ่งมีเหตุอันควรไม่อาจรอนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการเข้าร่วม ในการถามปากคำพร้อมกันได้ ให้พนักงานสอบสวนถามปากคำเด็กโดยมีบุคคลใดบุคคลหนึ่งอยู่ร่วมด้วยก็ได้ แต่ต้องบันทึกเหตุที่ไม่อาจรอนบุคคลอื่นไว้ในสำนวนการสอบสวน และมีให้ถือว่าการถามปากคำผู้เสียหายหรือพยานซึ่งเป็นเด็กในกรณีดังกล่าวที่ได้กระทำไปแล้วไม่ชอบด้วยกฎหมาย

7. การชี้ตัวผู้กระทำผิด ในกรณีที่พนักงานสอบสวนต้องจัดให้ผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกิน 18 ปี ชี้ตัวในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก และสามารถป้องกันมิให้บุคคลซึ่งจะถูกชี้ตัวนั้นเห็นตัวเด็ก โดยให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอและพนักงานอัยการร่วมอยู่ด้วยในการชี้ตัวบุคคลนั้น เว้นแต่มีเหตุจำเป็นไม่อาจหาหรือรอนบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ และเด็กไม่ประสงค์จะให้มีหรือรอนบุคคลดังกล่าวต่อไป ทั้งนี้ ให้พนักงานสอบสวนบันทึกเหตุดังกล่าวไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย (มาตรา 133 ตร.)

8. ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หากการตรวจพิสูจน์ที่ต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ จำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อุจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือส่วนประกอบของร่างกายจากผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีอำนาจให้แพทย์ หรือผู้เชี่ยวชาญดำเนินการตรวจดังกล่าวได้ ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควรเท่านั้น หากผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายไม่ยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายกระทำการป้องกันขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอม โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้เบื้องต้นว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามผลการตรวจพิสูจน์ ที่หากได้ตรวจพิสูจน์แล้วจะเป็นผลเสียต่อผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายนั้นแล้วแต่กรณี

ในการประมวลข้อมูล พนักงานสอบสวนจะใช้กระบวนการ TIE (Trace/Interview/Eliminate) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ค้น หา ระบุ และประมวลผลบุคคลที่ได้กระทำความผิดอย่างแนบเนียนในระหว่างการสอบสวน และจัดคนที่ไม่เข้าเกณฑ์ กระบวนการนี้เป็นประโยชน์ในการที่นำไปสู่การระบุผู้กระทำผิดหรือพยาน บรรดาผู้ที่ไม่สามารถติดต่อออกจากการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้มุ่งเป้าไปที่การสร้างถ้ามีวัตถุที่จะช่วยให้พวกเขาได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำผิดกฎหมาย ข้อมูลที่ได้จากการประมวลผลมาจากการสอบถาม บ้าน ต่อบ้าน (House-to-House: H-2-H) สาธารณชน งานวิจัย รายงานทางการแพทย์ และอื่น ๆ พยายามที่จะกำจัดวัตถุที่ไม่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์

ที่กำหนด ซึ่งต้องพิจารณาอย่างรอบคอบและบันทึกไว้ในแฟ้มข้อมูล อย่างไรก็ตาม คู่มือการสืบสวนอาชญากรรม (The Murder Investigation Manual: ACPO Centrex, 2006) ชี้ว่า บุคคลที่อยู่ในหมวดหมู่ TIE ไม่ได้หมายความว่า บุคคลที่ถูกสงสัยว่าเป็นอาชญากร เพียงแต่ว่า ในทางทฤษฎีอย่างน้อยจะมีผู้กระทำความผิด

จริยธรรมทางการสอบสวนและทางการแพทย์ต่อผู้ป่วย

ในกรณีนี้ผู้เสียหาย จะอยู่ในสภาพที่รู้สึกถูกรบกวนทั้งทางกาย ทางใจ และถูกทำร้ายจากสังคมด้วย พนักงานสอบสวนหรือแพทย์ที่พบหรือตรวจผู้เสียหายจะต้องให้ความเข้าใจและเห็นใจ มีบันทึกแสดงความยินยอม มีพยาน พนักงานสอบสวนและแพทย์ก็ต้องบันทึกการตรวจ การซักถาม และการกระทำใดต่อผู้เสียหาย พนักงานสอบสวนต้องบันทึกคำให้การอย่างละเอียดโดยมีพยานลงนามในคำให้การด้วย

พนักงานสอบสวนต้องระมัดระวังสุขภาพจิตของผู้เสียหาย ซึ่งอาจมองคนรอบด้านเป็นศัตรู รวมทั้งพนักงานสอบสวนและแพทย์ (โดยเฉพาะที่เป็นชาย) และพนักงานสอบสวนต้องไม่ขอให้ผู้เสียหายถอดเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มออกเพื่อดูบาดแผลอย่างเด็ดขาด หรือถามเกี่ยวกับการร่วมเพศ

การตรวจร่างกายเป็นหน้าที่ของแพทย์ แพทย์ต้องลงวัน เวลา สถานที่ ที่ทำการตรวจ ชื่อ อายุของผู้เสียหาย เวลาที่เกิดเหตุ ชื่อ พนักงานสอบสวนที่น่าสงสัย ต้องมีบันทึกแสดงความยินยอมของผู้เสียหายเป็นลายลักษณ์อักษร ยอมให้แพทย์ทำการตรวจ ส่วนแพทย์

ควรเป็นแพทย์ที่มีประสบการณ์ในการตรวจทางด้านนี้โดยเฉพาะ อาจเป็นสูตินารีแพทย์หรือนิติเวชแพทย์ และควรเป็นแพทย์คนเดิม ในกรณีที่ต้องมีการตรวจซ้ำหรือต่อเนื่อง

การตรวจแพทย์ต้องมีผู้ช่วย คือพยาบาลอยู่ด้วยเสมอ ถ้าเป็นแพทย์ชายต้องมีพยาบาลเป็นหญิง ถ้าเป็นแพทย์หญิงอาจจะใช้พยาบาลชายได้ แพทย์ต้องซักประวัติการเจ็บป่วยในอดีต ประวัติการรักษาพยาบาล จากนั้นแพทย์ต้องถามเกี่ยวกับการข่มขืนว่า กรณีที่เกิดขึ้นได้มีการสอดใส่อวัยวะเข้าไปในช่องคลอดหรือไม่ ผู้กระทำหลังน้ำอสุจิหรือไม่ ผู้กระทำได้ใส่ถุงยางหรือไม่ มีการสอดใส่ทางอื่น เช่น ทางปากหรือทางทวารหนักด้วยหรือไม่ ผู้เสียหายได้ทำการล้าง หรือทำความสะอาดอวัยวะเหล่านั้น หรือมีการอุจจาระปัสสาวะก่อนมารับการตรวจหรือไม่

■ อภิปรายผล

ในส่วนของตัวผู้เสียหาย สมชาย ปรีชาศิลปกุล (2549) ได้ศึกษาคำพิพากษาฎีกา ในคดีความผิดฐานล่วงละเมิดทางเพศ และคดีที่เป็นความผิดต่อชีวิตและเสรีภาพ ซึ่งมีข้อค้นพบที่ไม่ต่างจากงานวิจัยระดับโลก โดยเฉพาะประเด็นการวินิจฉัยในเรื่อง “ความยินยอม” และการนำเอาบาดแผล ระยะเวลาในการแจ้งความ และภูมิหลังของผู้เสียหายมาเป็นปัจจัยหลักในการวินิจฉัย ดังนั้น หากผู้หญิงถูกข่มขืนกระทำชำเราโดยไม่มียาคุม จะมีความยากลำบากในการพิสูจน์ว่าถูกบังคับร่วมเพศจริง และยิ่งปล่อยให้เวลาผ่านไปก็ยิ่งยาก

ในทางการสอบสวนและพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ เนื่องจากผู้เสียหายที่ถูกข่มขืนอาจอยู่ในสภาพที่รู้สึกว่าการทำร้ายทั้งทางกายทางใจ และถูกทำร้ายจากสังคมด้วย พนักงานสอบสวนหรือแพทย์ที่พบหรือตรวจผู้เสียหายจะต้องให้ความเข้าใจ และเห็นใจ ในขณะเดียวกันการดำเนินการใดใดกับผู้เสียหายในขั้นต่อไปต้องทำโดยรัดกุม มีบันทึกแสดงความยินยอม มีพยาน ในขณะเดียวกันพนักงานสอบสวนและแพทย์ก็ต้องบันทึกการตรวจ การซักถาม และการกระทำใดใดต่อผู้เสียหายโดยละเอียดด้วย

ในทางพิสูจน์หลักฐาน พัฒนา กิจไกรลาศ (2533) ได้จัดทำโครงการวิจัยตำแหน่งที่ควรป้ายเก็บของเหลวในช่องคลอดเพื่อตรวจพิสูจน์น้ำอสุจิซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นอาสาสมัครที่มารับการตรวจทางสูติศาสตร์และนรีเวชวิทยาที่โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ จำนวน 97 ตัวอย่าง โดยกำหนดว่าเป็นสตรีที่ผ่านการมีเพศสัมพันธ์ครั้งสุดท้ายมา 48 ชั่วโมง โดยยังไม่ผ่านการสวนล้างช่องคลอดและไม่เป็นโรคติดต่อของอวัยวะสืบพันธุ์ จึงทำการป้ายเก็บตัวอย่างจาก 4 บริเวณได้แก่ บริเวณปากมดลูก (Endocervix) บริเวณแอ่งช่องคลอดด้านหลังปากมดลูก (Posterior fornix) บริเวณส่วนกลางของผนังช่องคลอดด้านหลัง (Middle part of Posterior Vaginal Wall) บริเวณแอ่งด้านหน้าเยื่อพรหมจารี (Fossa navicularis) ผลการศึกษาพบว่าตำแหน่งที่สามารถตรวจพบสารแอซิดฟอสฟาเตส เอ็นไซม์ ได้บ่อยที่สุดคือบริเวณส่วนกลางของผนังช่องคลอดด้านหลัง (Middle part of Posterior Vaginal Wall) คิดเป็นร้อยละ 73.2 รองลงมาคือ บริเวณแอ่ง

ช่องคลอดด้านหลังปากมดลูก (Posterior fornix) คิดเป็นร้อยละ 69.1 ลำดับถัดมาคือ บริเวณแอ่งด้านหน้าเยื่อพรหมจารี (Fossa navicularis) คิดเป็นร้อยละ 60.8 และตำแหน่งที่สามารถตรวจพบ สารแอซิดฟอสฟาเตส เอ็นไซม์ ได้ความถี่น้อยที่สุดคือบริเวณปากมดลูก (Endocervic) คิดเป็นร้อยละ 59.8 อย่างไรก็ตาม จากการทดสอบทางสถิติ พบว่าความแตกต่างที่เกิดขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เกษณี จงประสาธน์สุข (2549) ได้ศึกษาการให้ความเห็นของแพทย์นิติเวชเกี่ยวกับคดีความผิดทางเพศของหน่วยนิติเวชคลินิก โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์โดยผู้วิจัยได้ทำการสำรวจถึงปัจจัย และหลักการในการลงความเห็นของแพทย์นิติเวช โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ จำนวนหญิง 100 ราย โดยทำการศึกษาจากบันทึกรายงานประวัติ ตรวจร่างกายและตรวจภายในของแพทย์นิติเวช ร่วมกับใบส่งตัวของพนักงานสอบสวน ผลการตรวจสิ่งเข็ดป้ายช่องคลอดทางห้องปฏิบัติการ และใบรายงานของแพทย์นิติเวชต่อพนักงานสอบสวน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการลงความเห็นของแพทย์ มี 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยที่ 1 การตรวจพบตัวอสุจิ ปัจจัยที่ 2 การตรวจ Acid Phosphatase ให้ผลบวก ปัจจัยที่ 3 การพบพยาธิสภาพจากการตรวจบริเวณอวัยวะเพศภายนอก เยื่อพรหมจารีและภายในช่องคลอด ปัจจัยที่ 4 การพบพยาธิสภาพจากการตรวจร่างกายทั่วไป ส่วนการลงความเห็นของแพทย์นั้นสามารถแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ 1) พบหลักฐานผ่านการถูกกระทำชำเรา 2) สันนิษฐานว่า

น่าจะผ่านการถูกกระทำชำเรา 3) สันนิษฐานว่าอาจจะผ่านการถูกกระทำชำเรา และ 4) ไม่พบหลักฐานผ่านการถูกกระทำชำเรา

ในทางกฤษฎา จากหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ อาชญากรรมทางเพศ (Sex Crime) ผู้กระทำผิดใช้กำลังประทุษร้ายผู้อื่นซึ่งผู้นั้นไม่สามารถขัดขืนได้ กฎหมายบัญญัติให้มีโทษจำคุกตั้งแต่ 4 ปีถึง 20 ปี และปรับตั้งแต่ 8,000 บาทถึง 40,000 บาท และถ้าการกระทำความผิดนี้ได้กระทำโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการโทรมหญิงหรือกระทำความผิดกับชาย ในลักษณะเดียวกันต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 15 ปีถึง 20 ปี และปรับตั้งแต่ 30,000 บาทถึง 40,000 บาทหรือจำคุกตลอดชีวิต

ความรุนแรงของโทษที่ศาลลง ผู้กระทำชำเราเด็กอายุยังไม่เกิน 15 ปี ซึ่งมีใช้ภริยาหรือสามีของตน โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตามต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 4 ปีถึง 20 ปี และปรับตั้งแต่ 8,000 บาทถึง 40,000 บาท และถ้าการกระทำความผิดนี้เป็นการกระทำแก่เด็กอายุยังไม่เกิน 13 ปี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 7 ปีถึง 20 ปีและ ปรับตั้งแต่ 14,000 บาทถึง 40,000 หรือจำคุกตลอดชีวิต และถ้าเป็นการกระทำโดยบุคคลอายุไม่เกิน 18 ปี กระทำต่อเด็กซึ่งมีอายุกว่า 13 ปี แต่ยังไม่เกิน 15 ปี โดยเด็กนั้นยินยอม และภายหลังศาลอนุญาตให้ทั้งสองฝ่ายสมรสกัน ผู้กระทำผิดไม่ต้องรับโทษ ถ้าศาลอนุญาตให้สมรสในระหว่างที่ผู้กระทำผิดกำลังรับโทษในความผิดนั้นอยู่ให้ศาลปล่อยผู้กระทำความผิดนั้นไป

ตัวอย่างที่ศาลฎีกาพิพากษายืนตามศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ (ทีมข่าวอาชญากรรม 2554) คือ จำเลยใช้มีดปลายแหลม ยาวประมาณ 7 นิ้ว แทงผู้ตายอายุ 16 ปี นักเรียนชั้น ม.4 โรงเรียนแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ จำนวน 6 แผลจนถึงแก่ความตาย ก่อนข่มขืนผู้ตายพร้อมกับชิงทรัพย์เงินสดจำนวน 550 บาท คดีนี้ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ มีคำพิพากษาลงโทษประหารชีวิต และให้ชดเชยเงินจำนวน 600,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปี แก่ญาติของผู้เสียชีวิต จำเลยฎีกาขอให้ลดโทษ เนื่องจากกระทำผิดเพราะเสพยาบ้า และดื่มสุราจนเมาขาดสติ ไม่รู้ผิดชอบชั่วดี ศาลเห็นว่าการที่จำเลยสมัครใจเสพยาเสพติดดังกล่าว ย่อมทราบดีว่าจะเกิดอาการมึนเมา จำเลยจะอ้างว่าไม่สามารถควบคุมตัวเองนั้นไม่ได้ อีกทั้งการกระทำของจำเลยเป็นความผิดหลายกรรม ทั้งฆ่า ชิงทรัพย์ ข่มขืนผู้เยาว์ซึ่งเป็นนักเรียน ใช้มีดแทงผู้ตายหลายแผล ถือเป็นการผิดร้ายแรง และเป็นการกระทำที่ไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย ในชั้นสอบสวนจำเลยยังให้การปฏิเสธ ที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ลงโทษประหารชีวิตนั้นเหมาะสมกับพฤติกรรมการแห่งรูปคดีแล้ว ฎีกาของจำเลยฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน

■ สรุปและข้อเสนอแนะ

การล่องละเมิดทางเพศเกิดขึ้นได้กับบุคคลทุกเพศ และทุกวัย แต่กลับมีหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่จำกัด คนส่วนใหญ่ต้องการให้กระบวนการยุติธรรมลงโทษผู้ที่กระทำความ

ผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราอย่างรุนแรง แต่คดีความผิดทางเพศมักขาดประจักษ์พยาน หรือมีเพียงวัตถุพยานทางชีววิทยาประเภทเดียวที่สามารถช่วยในการหาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษตามกฎหมาย พยานที่ใช้ในการประกอบคดีในชั้นศาลคือพยานวัตถุพยานทางชีววิทยาเก็บได้จากช่องคลอดของผู้เสียหายและการตรวจในห้องปฏิบัติการ

คดีความผิดทางเพศ ในชั้นสอบสวนพนักงานสอบสวนซึ่งเป็นผู้รวบรวมหลักฐานส่วนใหญ่เป็นผู้ชายอาจมีผลต่อการใช้วาจาและกิริยา ท่าทาง ที่ไม่สุภาพต่อผู้เสียหายเนื่องจากแพทย์และพยาบาลนิติเวชมีหน้าที่ต้องซักประวัติ การตรวจร่างกายและการส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการเพื่อหาหลักฐานของการล่องละเมิดทางเพศ การรักษาดูแลทางการแพทย์ และที่สำคัญต้องมีการบันทึกเอกสารเก็บหลักฐานอย่างครบถ้วนและเป็นระบบ และพนักงานสอบสวนหญิงมีจำนวนน้อยมาก ควรเพิ่มพนักงานสอบสวนผู้หญิงให้มากขึ้น และกำหนดให้พนักงานสอบสวนที่เป็นผู้หญิงเป็นผู้ทำการสอบสวน สถานที่สอบสวนควรมีลักษณะมืดซิด และไม่ควรถอดสอบหลายครั้ง มีการทำวิดิทัศน์ บันทึกภาพต่าง ๆ ตั้งแต่ครั้งแรกเพื่อช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องในชั้นภายหลัง ไม่ต้องพบกับผู้เสียหายอีก พนักงานอัยการ น่าจะมีส่วนร่วมสอบสวนกับเจ้าพนักงานตำรวจตั้งแต่ต้น เพื่อค้นหาความจริง และแพทย์ผู้ตรวจพิสูจน์ร่องรอยการข่มขืน ไม่ควรเน้นเฉพาะการตรวจหาเชื้อสืจิจากอวัยวะเพศของฝ่ายหญิงเท่านั้น ควรรวมถึงการตรวจหาร่องรอยต่าง ๆ ตามร่างกายด้วย

ในชั้นศาลควรกำหนดให้พิจารณาคดีประเภทดังกล่าวนี้เป็นการพิจารณาคดีโดยลับ และควรมีวิธีการพิจารณาคดีเช่นเดียวกับวิธีสืบพยานเด็กที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เพื่อหลีกเลี่ยงการที่ผู้เสียหายต้องเผชิญหน้ากับผู้ต้องหา และไม่ควรให้ทนายความของจำเลยซักถามผู้เสียหายโดยตรงโดยไม่ผ่าน นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ และบทบัญญัติของกฎหมายสมควรมีการแก้ไข ปรับปรุงนิยามคำว่ากระทำชำเราให้รวมถึงการสนองความใคร่ของผู้กระทำในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าโดยตนเองหรือของบุคคลที่สาม และควรห้ามหรือกำหนดการเสนอข่าวของสื่อมวลชนในคดีประเภทดังกล่าวนี้ให้ชัดเจนว่าสิ่งใดกระทำได้ สิ่งใดกระทำไม่ได้ เพื่อปกป้องไม่ให้ผู้เสียหายได้รับความอับอาย ทั้งควรแก้ไขให้บทบัญญัติของกฎหมายในความผิดดังกล่าวให้เป็นความผิดที่ไม่อาจยอมความได้และควรกำหนดโทษขั้นต่ำไว้เพื่อให้ศาลใช้ดุลยพินิจในการลงโทษสถานเบา หรือรอการลงโทษจำเลยประเภทดังกล่าวได้

■ บรรณานุกรม

- เกษณี จงประสาธน์สุข. (2549). การให้ความเห็นของแพทย์นิติเวชเกี่ยวกับคดีความผิดทางเพศของหน่วยนิติเวชคลินิก โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์. 50(11), 799-809.
- ณัฐ ดันศรีสวัสดิ์, ธีรโชติ จงสกุล, อุดมศักดิ์ หุ่นวิจิตร, ภาณุวัฒน์ ชุตินวงศ์, กรเกียรติ วงษ์ไพศาลสิน, เกษณี จงประสาธน์สุข, และคนอื่น ๆ. (2551). แนวทางปฏิบัติในการตรวจผู้ป่วยที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ. วารสารนิติเวชศาสตร์. 1(3), 11-13.
- ทีมข่าวอาชญากรรม (2554, 12 กรกฎาคม). ฎีกาประหารชีวิต “ไอ้เต่า” ฆ่าข่มขืนชิงทรัพย์ ม.4 . เดลินิวส์.
- ธัญญา ใจดี. (2552, 2 พฤษภาคม). คอแลมน์เสียงสตรี. โพสต์ทูเดย์. 2-4.
- นพคุณ กิริติการกุล. (2554). นิติวิทยาศาสตร์กับอาชญากรรม. ค้นเมื่อ 22 กรกฎาคม 2554, จาก <http://www.scdc5.forensic.police.go.th/article1.htm>
- พัฒนา กิจไกรลาศ. (2533). ตำแหน่งที่ควรป้ายเก็บของเหลวในช่องคลอดเพื่อตรวจพิสูจน์น้ำอสุจิ รายงานวิจัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ศุภกร กันทาลักษณ์. (2522). การสืบสวนทางนิติวิทยาศาสตร์ . ค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2555, จาก <http://www.oknation.net>
- สมชาย ปรีชาศิลปกุล. (2549). ฐานคดีเรื่องเพศวิถีนาคพิพากษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สันต์ สุขวัจน์. (2550). เอกสารคำสอนวิชาพิสูจน์หลักฐาน 1. หน้า 15-16.
- เอก อังสานนท์. (2550). การสืบสวนและสอบสวน Criminal Process LW443 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Bohm, R. M., & Haley, K N. (2005). *Introduction to criminal justice*. (4th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Gardner, T. J., & Anderson, T. M. (2009). *Criminal law.the*. (10th ed.). New York. Thomson Learning Academic Resource Center.

RAINN: The nation's largest anti-sexual violence organization. What is a Rape Kit?. Accessed at website <http://www.rainn.org/get-information/sexual-assault-recovery/rape-kit>.

SIO Corner. (2012, 14 March). The TIE Process (Trace/Interview/Eliminate). Courtesy of Police Oracle. Accessed at website [http://www.policeoracle.com/news/Crime/2012/Mar/14/SIO-Corner-The-TIE-Process-\(Trace-Interview-Eliminate\)_46039.html](http://www.policeoracle.com/news/Crime/2012/Mar/14/SIO-Corner-The-TIE-Process-(Trace-Interview-Eliminate)_46039.html)

National Centre for Policing Excellence. (2006). The Murder Investigation Manual: ACPO Centrex Accessed at website <http://www.acpo.police.uk/documents/crime/2006/2006CBAMIM.pdf>

UCSC Rape Prevention Education. Accessed at website http://localwiki.net/santacruz/UCSC_Rape_Prevention_Education

